

veliko število primerov iz svoje bogate izkušnje, kako naj to metodo s pridom uporabljamo pri vseh predmetih. Primeri so bili tako praktični, da jih lahko kar brez obotavljanja prenesemo v svoj razred, kar bo gotovo najlepša zahvala g. nadzorniku za njegovo krasno predavanje.

—s **Učiteljsko društvo za Mursko Soboto**, 22. marca 1924 v Murski Soboti. Od — članov navzočih —?

Fonometrična metoda pisanja in čitanja v elementarnem razredu, predaval tov. Kontler.

—s **Ljutomersko učiteljsko društvo**, dne 6. maja 1924 v Slatini Radincih. Od — članov navzočih —?

»**Socijalna ustanova učiteljstva**«, poročal tov. Mavrič.

O knjigovestvu (s praktičnimi vajami) predaval tov. Humek.

V svojem uvodnem govoru je opozoril na novejša pedagoška stremjenja o samostojnosti in samodelavnosti učenca. Izvrstno šolo k temu cilju je deško ročno delo, v katerem zavzema odlično mesto knjigovestništvo, ki bi se ga naj lotil že samo radi zabave sleherni učitelj. Mož je pokazal, da ni samo učitelj metodik, ampak diči jo ga osobito tudi lastnosti učitelja praktika. Občudovanja vredna je njegova spretnost, s katero je stopnjeval in prav nazorno izdelal jako preprost zvezek, okusno mapo ter lično in trdno vezano knjigo. **Omeniti na tem mestu je novo Humekovo jako skrbno in premišljeno sestavljeno knjigovestnico. Ne prevelika škatla vsebuje preračunjeno natančno zloženo vse orodje in razne druge priprave, ki jih rabi knjigovestniški diletant in zavzema, česar ne smemo prezreti jako malo prostora. Želeti bi bilo, da stopi g. Humek v tem oziru v stik s tvornico učil v Ljubljani in omogoči na ta način nabavo svojega izuma agilnim šolskim vodstvom in vsem tistim, ki jih veseli delo v knjižnicah. Za svoj trud je žel splošno priznanje, ki se je zrcalilo osobito v intenzivnem zanimanju zborovalcev.**

—s **Učiteljsko društvo za Maribor**, dne 1. aprila 1924 v Mariboru. Od 116 članov navzočih 100 članov.

Petletnica prihoda slov. učit. v Maribor, poročal tov. Tomažič.

Utisi iz Prekmurja, predaval tovariš Hren.

—s **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo**, 8. marca 1924 v Šmarju pri Jelšah. Od 66 članov navzočih 22.

O Matičnih listih in drugih tiskovinah, poročal tov. Burdian.

—s **Šoštanjno učiteljsko društvo**, 27. marca 1924 v Šoštanju. Od — članov navzočih —?

Prva pomoč o neizgledih, predaval zdravnik dr. Korun.

Delitev šolskih oblasti v Sloveniji, poročal tov. V. Stopar.

—s **Krško učiteljsko društvo**, 8. marca 1924 v Krškem. Od 113 članov navzočih 36.

Vsesokolski zlet v Pragi in o obleganju Verduna, s skioptičnimi slikami, predaval dr. Ivan Laha.

—s **Učiteljsko društvo za Ptuj**, 3. aprila 1924 v Ptuj. Od 135 članov navzočih 53.

Knjiga »Domoznanstvo za ptujski šolski okraj«, poročal tov. P. Flereš.

Naše narodno prosvetno delo.

—p **Tajna roka — zla roka!** Dragatauš. Kdor pozna naš kraj, ve, da ni ravno prelahko službovanje v njem. — Ljudstvo je že od nekdaj šoli in učiteljstvu skrajno nenaklonjeno. Od kod to prihaja, ni težko uganiti. Sedaj smo se pripravili za šolarsko prireditev. Razdelili smo vloge. Otroci višjih oddelkov so se kar trgali zanje. Vsak sposobnejši je dobil svojo. Čez 2—3 dni so že skoro vsi znali na pamet. Pa glej ga šmenta! Prišla je nedelja, in kakor noč, tako ima tudi ona svojo posebno moč. V ponedeljek so prihajali otroci-igralci — žalostni in vračali vloge. »Zakaj pa vračaš? Ali se ti ne ljubi učiti?« — »Ne to, ampak doma me ne pustijo.« — »Pa zakaj ne?« — »Ja ne znam.« so odgovarjali skoro vsi v pravem belokranjskem dialektu. Določili smo torej nove igralce. A tudi od teh so nekateri že vrnili vloge z enako opazko. In zopet smo določili nove. Ali spravimo sedaj igro pod streho, še ne vemo. Bojimo se namreč zopet — nedelje. Žalostno je sicer takšno stanje, a kot izgleda, začenjajo nekateri možaki že izpregledavati. — Prav, prav daleč za gorami se je pričelo medlo svetlikati. — Zora puca! ... Zato tovariši vztrajajte in ne plašite

se slučajnega pritiska! Šola in učitelj bosta ostala vekomaj, a nekdo — če bo šlo tako naprej — bo moral zopet iskati zavetja — v Švici.

Gospodarski tečaji.

—pg **Načrt za gospodinjstvi tečaj**. Tov. Božo Račič je sestavil za Griblje z ozirom na krajevne potrebe ta-le učni načrt:

1. **Predavanja:**
 1. Važnost gospodinjstva.
 2. O človeški hrani.
 3. Domača hiša: a) izba, b) kuhinja, c) shramba, č) klet.
 4. Snaga in red.
 5. Zdravstvena pravila in prva pomoč pri neizgledih.
 6. Bolniška hrana in postrežba.
 7. Zelenjadarstvo v Gribljah in njega bodočnost z ozirom na Karlovac.
 8. Izkoriščanje poljskih in gozdnih sadežev, medic, rastlin i. dr.
 9. Zatiranje škodljivcev in mrčesa.
 10. Narodno življenje v naši državi. Ženske domače obrti v naši kraljevini.

2. **Praktične vaje:**
Pripravijo se razna jedila, ki se dajo pripraviti iz samih kmetijskih pridelkov in pri tem se napišejo vsi recepti v posebno kuharsko knjižico. Paziti je, da so posamezne jedi po hranilnih snoveh pravilno sestavljene, kar je važno za higijeno in tudi za gospodarstvo, za poletni čas se lahko uporablja kuhalni zabor, ki si ga lahko vsaka hiša naredi brez stroškov.
Pouku je odmerjen sledeči čas: Ob nedeljah in praznikih popoldne od 2. naprej in ob četrtkih zvečer od 6.—9. Ob nedeljah so predavanja, ob četrtkih pa praktične vaje in pisanje kuharskih receptov.

»**Kuharska knjižica**« vsebuje sledeče:

1. Neprave ali postne juhe.
2. Kaj devamo na juho.
3. 8 krompirjevih jedi — povrtnina vseh vrst.
4. Navadne močnate jedi brez sladkorja.
5. Shajano testo — kruhi, potice itd.
6. Žlikrofi.
7. Jedi iz koruzne moke.
8. Jedi iz ajdove moke.
9. Mesne jedi: gulaš, paprikaš, meso v omaki, polpete.
10. Ovčje — koštrunovo meso.
11. Svinjsko meso a) sveže, b) prekajeno.
12. Kuretina.
13. Divjačina.
14. Bolniška in otroška hrana.
15. Kaj in kako shranimo za zimo.

—pg **Učni načrt za gospodarski tečaj**. Tov. Božo Račič je sestavil za tečaj v Adlešičih, ki ga je obiskovalo 24 fantov ob nedeljah popoldne in ob torkih in petkih zvečer od 7.—9. ta-le načrt:

- Predavanja:** 1. Zemlja — nastanek, plasti, sestavine, lastnosti, raznovrstnost in obdelovanje.
2. Gnojenje — naprava gnojšč, greznic.
3. Poizkusi z umetnimi gnojili.
4. Orodje in priprave, ki jih mora poznati vsaka hiša.
5. **Sadjarstvo:** 1. vzgoja sadnega drevja, 2. oskrbovanje na stalnem mestu, 3. izbor sadnih vrst, ki jih iščejo trgovci, 4. uporaba sadja, 5. sadna kupčija.
6. **Vinogradništvo:** škodljivci trte, priporočljive vrste, trgatve, spravljanje pridelka, kipeenje, pretakanje, vinske bolezni, kletarsko orodje in kemikalije.
7. **Čebelarstvo:** A. Ž. panji.
8. Izboljšanje travnikov in pašnikov.
9. **Gospodarsko računstvo:** a) gospodarski računi in kupčija z različni pridelki, b) merstvo.
10. **Gospodarsko spisje:** a) pisma in korespondenca z uradi in b) dolžna pisma, pogodbe, testamenti.
11. Prva pomoč pri živini in kužne bolezni.

Literatura: Viljem Rohrman: »Poljedelstvo« družba sv. Mohorja l. 1897., II, 1902. Humek: Sadjarstvo. Belle: Sadjarstvo. Guselj: Navod za oskrbovanje malih gozdnih posestev, umno kletarstvo. Gascher: Obstbaumzucht. Lapajne: Zadrugištvo. Stiasny: Berilo za ponavljalne šole; računice za ponavljalne šole. Mali sadjerejec: Gnoj je zlato. Ratarstvo. Sadjar-vrtinar.

Zbere naj se primerna domača literatura, ki se tiče vsega našega gospodarstva. To literaturo mora brezpogojno imeti vsaka šola na kmetih in učiteljstvo naj skrbi zato, da se te knjige prečitajo ob priliki predavanj ali ob zimskih večerih. Pri okrajnih sestankih županov se

župane lahko opozori tudi na dolžnosti krajnih šolskih svetov, da naj skrbje za šolske vrtove, ki so po večini zanemarjeni.

Orodje: trokar, Klosterneuburška sladkorna tehtnica, vinometer, termometer za ljudi naj bi istotako imela vsaka šola, da je takoj pri rokah.

Ta učni načrt je namenjen v prvi vrsti vinorodnim krajem. Drugi kraji, kjer imajo bolj razvito živinorejo, bodo se bolj poglabili v to panogo kmetijstva. Sploh naj se gleda vedno prilagoditi tečaj krajevnim razmeram in zahtevam primerno, potem so uspehi sigurni.

Večerni poučni tečaji.

—pt **Izobraževalni tečaj v Dolenjem Logatcu**. Učiteljstvo v Dolenjem Logatcu je v letu 1922./23. priredilo izobraževalni tečaj. Učiteljce so poučevala ženska ročna dela celo zimo, učitelja pa sta vodila tečaj moških, ki se je pozneje pretvoril v obrtno-nadaljevalno šolo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **Pučava pri Sv. Lovrencu na Pohorju**. Tukajšnja šola je v 1. polletju priredila dve šolarski predstavi 23. decembra 1923 »Božično slavnost« s petjem, deklamacijami in obdarovanjem, 10. februarja 1924 pa pod vodstvom učitelja Vranca dve gledališki igri: »Šivilja Klara« in »Teta iz Amerike«, ki sta ljudem prav ugajali, posebno druga, ki je zelo smešna in za pustni čas kaj primerna. Udeležba prav povoljna, tudi gmotni uspehi zadovoljivi. Čisti dobiček je namenjen za srbohrvatske čitanke.

—po **Loče pri Konjicah**. Dne 2. in 3. februarja je priredilo učiteljstvo predstavo s šolsko mladino. Igralo se je: »Robinzon« in »Snegulčica«. Obe predstavi sta se izvršili v veliko zadovoljstvo občinstva, katerega je bilo toliko, da jih je — žal — veliko moralo oditi vsled pomanjkanja prostora. Prireditev se je vršila na novem, lepem in praktičnem odru, katerega si je nabavilo učiteljstvo šole samo in na lastne stroške.

—po **Limbuš**. 3. februarja je tukajšnja šolska mladina uprizorila igro »Povodni mož«. Na sporedu so bile tudi deklamacije, petje, Venec jugoslov. pesmi (glasovir in gosli) in igrice »Klepetavi Miček«. Uspeh je bil v gmotnem, pa tudi moralnem oziru prav zadovoljiv. Pripomniti bi samo bilo, da se je igra v toliko predrugačila, da se je povodni mož tudi na odru pojavil, sicer se v igri samo o njem govori. Nastop povodnega moža je napravil igro mnogo bolj učinkovito. Zadeva z ukradenim uro — pa je igrice — na kvar.

—po **Cirkovce**. Dne 23. in 24. februarja smo imeli šolsko prireditev s sledečim vzporedom: 1. »Barčica«, troglasni otroški zbor. 2. »Plovi, plovi«, troglasni otroški zbor. 3. »Prišla je miška«, troglasni otroški zbor. 4. Deklamacija: Pedenj človek — korenjak. 5. Gospod in Sv. Peter, mladinska igra v 3 dejanjih. Igra je uspela nad pričakovanje. Prizor z goskami, ki je dal pomisleke, se je dal vrlo dobro izpeljati; vseh 12 gosk se je priguvalo na oder in preko odra v največjo zabavo gledalcev. Treba je bilo malo pavze, da se je veselje poleglo. Pa tudi ostali prizori so bili enako hvaležni. — Pač pa je popolnoma nova dvojina scenarija dala precej dela, za 14 dni. Ima pa zdaj šolski oder že 6 izprememb.

—po **Sv. Miklavž pri Ormožu**. Tukajšnja šolska mladina je priredila v nedeljo, dne 10. februarja 1924 v šoli šolsko predstavo, ki je v moralnem in gmotnem oziru prav dobro uspela. Spored je bil sledeč: 1. »Domovina mili kraj« (Pesem). 2. Pesem nagajivka. 3. »Vrabček« (Folovadni nastop s petjem). 4. »Vedež«. Igra v dveh dejanjih. (Režija: tov. Marica Pinteričeva). 5. »Prišla je miška«. (Pesem). 6. »Vprašaj, čemu da sem Slovenka«. (Pesem). 7. »Lojzika«. Igra v 4 dejanjih. (Režija: tov. Ana in Zorka Trstenjakovi). Izmed pevskih točk se je občinstvu najbolj dopadla pesem »Vrabček«, ki so jo v zvezi s prostimi vajami izvajali malčki iz I. razreda. Posebno pa sta ugajali obe igrice. Poslušalci so se radovali z živahnimi palčki v igri »Vedež«, bili pa so tudi do solz ginjeni, ko so z zanimanjem sledili igri »Lojzika«. V obeh igrah so se otroci-igralci uživali v svoje vloge ter želi obilo priznanja. Čisti dobiček znaša 626 Din in se uporabi za nabavo šolskih potrebščin ubogim šolarjem.

—po **Dolenji Logatec**. V Dol. Logatcu se vrše redno vsako leto mladinske prireditve. Leta 1921. je priredila šola v Dolenjem Logatcu igro »Skrb in smrt«. Petje in deklamacije. Leta 1921./22. »Kro-

jaček junaček« s prekrasnim uspehom. Leta 1922./23. »Snegulčica« s sodelovanjem orkestra, sestavljenega iz učiteljstva in učencev. Igra se je morala ponoviti. Čisti dobiček vseh iger se je porabil za šolsko delavnico, ki deluje izborna in je pričela delovati še preden je izšel tozadevni odlok od višjega šolskega sveta.

—po **Vitanje**. Učenci tukajšnje šole so priredili dne 2. in 3. februarja t. l. igrice »Čista vest« in »Kaznovani šaljivec« s petjem in deklamacijami. Malčki so svojo nalogo rešili v splošno zadovoljnost občinstva. Moralni kakor gmotni uspeh je bil nad vse zadovoljiv. Precej prostorna šolska soba je bila oba dneva nabito polna. Zlasti tržani so se v lepem številu odzvali vabilu. Skoraj vsaka hiša je bila zastopana. Kdor ni mogel priti, je poslal svoj prispevek. Solze ponosa in veselja so se lesketale v očetih mater, ko so gledale, s kako sigurnostjo in korajžjo so nastopali njih mlajenci. Čisti dobiček, ki je znašal 1017 Din 75 p, se bode porabil za izpopolnitev šolske knjižnice. —Z.

—po **Raka**. Dne 16. marca se je vršila na naši šoli šolska prireditev s sledečim sporedom: 1. Deklamacija: »Mladi Jugosloven«. 2. Dvogovor: »Tolažba«. 3. Petje — dramatična slika: Sarafan. 4. Dvogovor: »Ciciban in Čebelica«. 5. Igra s petjem: »Ptičji kralj«. V zadnjih letih so se igrane na naši šoli poleg raznih deklamacij, dvogovorov, dramatičnih slik in pevskih točk naslednje igre: Gajode, Sirota, Vanda, Kaznovani šaljivec, Lojzika, Teta iz Amerike, Tončkove sanje na Miklavžev večer, Lažniva Milena, Pri sv. Petru. Poročil o tem nismo pošiljali nikamor. Tukajšnji sokoški naraščaj je lanskega leta uprizoril čarobno pravljico v petih slikah: »Snegulčica in škratje«.

—po **V Trebnjem** je uprizorila 23. in 25. marca t. l. šolska mladina igrokaz »Kralj Matjaž«. Obakrat natlačeno polno hvaležnega občinstva. Moralni in gmotni uspehi zadovoljivi. Dokazuje pa obenem privlačno silo iz neprecenljivo vzgojno vrednost šolskega odra.

—po **Leskovec pri Krškem**. Tukajšnja šolska mladina je uprizorila dne 29. in 30. marca t. l. veselico s petjem, deklamacijami in dvodejanka »Lažnjiva Milena«. Igralci so svoje vloge prav dobro rešili. Vso zahvalo tukajšnjemu učiteljstvu in pa tudi dobro discipliniranim igralcem.

—po **30. marca 1924 smo imeli na Brezovici pri Ljubljani** v šoli predstavo, ki je v vsakem oziru dobro izpadla. Spored je obsejal 6 točk: 1. Igranje na harmonij s spremljevanjem gosli. 2. Deklamacije: Razni stanovi (dečki, deklice). 3. Petje: Tam za turškim gričem, Slovensko dekle, Kje so moje rožice? 4. Deklamacija: »Ribčan Urban« s petjem. 5. Igrica: Dvakrat Lena. 6. Lepa naša domovina. Velika šolska soba je bila polna gledalcev: staršev in otrok, ki so bili prav zadovoljni s prireditvijo, še zadovoljneje je pa šolsko vodstvo, ki bo lahko nabavilo kakih 30 novih knjig šolarski knjižnici.

—po **Velika Nedelja**. Med učenci tukajšnje šole je vznikla misel na šolarsko prireditev, da bi se s pribitkom revnim šolarjem omogočila udeležba nameravnega daljšega izleta. Po kratki pripravi se je za velikonočni ponedeljek določena prireditev mogla vršiti že dne 2. marca t. l. za odrasle, glavni vaji, dan poprej, pa je prisostvovala šolska mladež. Uvodoma so zapeli otroci triglasno pesem »V gorenjsko oziraj se skalnato stran...« Glavna točka sporeda je bil mladinski igrokaz v 3 dejanjih »Povodni mož«. V kratkem času so se mladi igralci — sami novinci — prav dobro pričeli besedilo in uživali v igro, da se je vršila brez šepetalec v največje zadovoljstvo in občudovanje poslušalcev. Po tej igri so učenci deklamirali nekaj pesmi, k sklepu pa zapeli K. Kosijevo dvoglasno pesem s spremljevanjem harmonija »Molitev za slovanski rod«. V odmorih je sviral tamburaški zbor tukajšnjega gasilnega društva. — »Povodni mož« je prav primeren za priprste podeželske odre; želeti bi bilo, da bi mu v založništvo sledile kmalu slične igre. — Z zadovoljstvom smo opazili, da se je udeležila prireditve po večini mladina, ki svedoči s svojim posetom naklonjenost šoli in zavest velikega pomena ljudske šole.

Javne šolske ljudske knjižnice.

—p **Ministrstvo prosvete je otvorilo nove knjižnice in čitalnice** v Bosni v vaseh: D. Slatini, Porebrici, Vranaku, Zelini, Turiču in Skender-Vakufu; v Bački v Srbošanu; v Baranji v Luču; v Srbiji v Ušcu, Slatini in Radovanju.